

BULLETIN ENVIROGIS

Úvod

Vážení účastníci kurzu EnviroGIS
Dostává se vám do rukou 2. Bulletin EnviroGIS
jeho smyslem je:

1. upřesnit harmonogram kurzů Enviro
2. Přinést Vám základní organizační informace

Obsah

- Úvod 1
Harmonogram kurzů Enviro 1
Organizační informace 2
Aktuálně 2

Harmonogram kurzů Enviro:

Jak již bylo řečeno v minulém čísle Bulletinu, kurzy Enviro budou probíhat v budově Západočeského muzea v Plzni - v hlavním přednáškovém sále (pokusíme se zajistit dostatečnou navigaci a zabránit bloudění). Část Enviro je rozdělena do následujících bloků, které vždy budou začínat ve 13:00 h a končit cca ve 20:00 h.

Budova ZČM
Foto z Galerie ZČM
na Facebook

13.10. J. Pšenička: Přírodní změny v geologické minulosti

V průběhu geologické historie Země docházelo k mnoha významným změnám života v různých oblastech i v různých časových obdobích. Tyto změny se zaznamenávaly do sedimentujících hornin a dnes je možné z těchto záznamů číst jako z knih a jednotlivé změny studovat. Seminář představuje změny života od proterozoika (souhrnný název pro období před začátkem prvohor) do třetihor. První velký krok život učinil před 3,8 miliardami lety a od té doby neustále dochází na Zemi k jeho změnám a obměnám. Všechny tyto změny jsou zaznamenány především v sedimentech, kde se nacházejí pozůstatky života z jednotlivých etap vývoje biosystémů. Seminář nabízí možnost seznámit se s jednotlivými pozůstatky prastarých biosystémů a poskytné informace, jak jednotlivé etapy vývoje přírody pozorovat přímo v terénu. Součástí kurzu je návštěva sbírek Západočeského muzea v Plzni.

27. 10. P. Mentlík: Změny přírody ve čtvrtohorách

Účastníci nejprve seznámí s hlavními důkazy o environmentálních změnách v kvartéru (resp. za posledních 2,4 mil. let). Pozornost bude zaměřena na: důkazy z hlubokomorfických sedimentů, vrty v kontinentálních ledovcích, z jezerních sedimentů, sprašových a ledovcových uloženin. Dále bude pozornost věnována příčinám environmentálních změn v pleistocénu a holocénu a katastrofické povaze těchto změn. V průběhu kurzu se účastníci dozvědí i o vybraných výzkumných metodách, které se při kvartérních výzkumech používají (výzkumy zalednění, pylová analýza a další metody, relativní a absolutní datování). U všech částí budou poskytovány příklady a možnosti zasazení v Rámcově vzdělávacím programu resp. toho, jak s touto náročnou problematikou seznamovat žáky a studenty.

10.11. L. Šmejda: Přírodní změny a lidská společnost

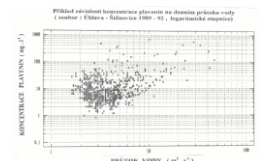
Kurz nabízí seznámení učitelů jakékoli aprobace s dnešními pracovními postupy archeologů. Během posledních desetiletí se archeologie stala oborem s velmi širokým tematickým záběrem, ve kterém je nutné kombinovat poznatky humanitních, přírodovědných i technických věd. Značná část nově získaných poznatků o minulosti člověka se týká interakce společnosti s jejím životním prostředím. Přístupnou formou budou představeny oblasti, které jsou v rámci mezioborové spolupráce prioritně sledovány, jde například o adaptaci člověka na život v různých podmínkách a ekologické dopady hospodaření, těžby nerostných surovin a řemeslné výroby. Výkladem bude zahájen přehledem metod identifikace stop dávné činnosti člověka v krajině, vzorkovacích postupů a způsobů archeologického odhalování dávných sídlišť a pohřebišť. Důraz bude kladen na získávání poznatků o prostorové organizaci osídlení a přínos specializovaných analýz archeologických nálezů (spolupráce s geografii, biologii apod.). Na tuto úvodní část naváže přednáška o výsledcích konkrétních badatelských projektů, která učitelům zprostředkuje informace o moderním pojetí archeologie a o významu tohoto oboru pro současnou společnost.

Foto: Archiv ARÚ Praha

24.10. J. Kopp: Změny přírody v nedávné minulosti

Tento modul bude věnován změnám přírodního prostředí v nedávné minulosti (od 19. století) a v současnosti se zaměřením na vývoj klimatického systému. Účastníci kurzu se seznámí s vývojem klimatu od 19. století po současnost a scénáři jeho vývoje v budoucnosti. Budou vysvětleny základní vazby v klimatickém systému, zejména vlivy klimatického vývoje na oběh vody, tj. například na změny odtokových podmínek, výparu a s tím spojená rizika povodní a sucha. Při praktických cvičeních se účastníci seznámí se základními metodami monitoringu atmosféry a povrchových vod, využitelnými ve školní praxi. Modul bude realizován ve vazbě na požadavky vzdělávací oblasti RVP Člověk a příroda a průřezového tématu Environmentální výchova.

1.12. Z. Chocholoušková a T. Kučera (uskuteční se v prostorách Katedry biologie FPE (Chodské náměstí))

Náplní kurzu je terénní exkurze s navazující přednáškou a mikroskopickým praktikem seznamující účastníky s hlavními vývojovými jevy a trendy v současných ekosystémech České republiky. Ekosystémy budou přednášeny v souladu s Rámcově vzdělávacím programem, tj. suchozemské: lesní (les), nelesní (louka, lidská sídla), vodní a mokřadní: stojaté (rybník, jezero), tekoucí (potok, řeka).

Invaze a expanze jsou výrazné jevy jasně demonstrující probíhající environmentální změny. V průběhu kurzu se budeme konkrétně zaměřovat na šíření rostlin v původních i nepůvodních areálech a zvyšování počtu lokalit v čase. Budeme se seznamovat s nejčastějšími invazivní a expanzivní druhy v květeně České republiky a jejich vlastnostmi. Řešena budou i nejčastěji invadovaná společenstva.

Mikroskopické praktikum: Způsoby šíření rostlin (anemo-, hydro-, zoo- a autochorie), reprodukce a propagace (rozdíl mezi pohlavní a nepohlavní rozmnožováním rostlin, typy diaspor).

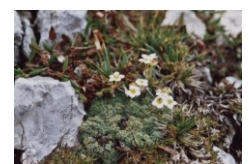

Foto: Tomáš Kučera

Organizační informace k zahájení kurzů

1. Oba kurzy probíhají odděleně - jsme samozřejmě rádi, pokud se účastníte obou částí (GIS i Enviro), ale je možné kurzy absolvovat odděleně, tak jak jste se přihlásili. Snad nevadí, když informace (např. i tento Bulletin) dostávají všichni účastníci.
2. Cestovné: na každém kurzu Vám lektori předají cestovní příkaz, který (vyplněný a s nalepenými lístky - bohužel není tolerována jejich ztráta) přinesete na další kurz. Na formulář, prosím, uvádějte i číslo účtu, kam chcete částku za cestovné zasílat.
3. Hodnocení kurzů: před každým blokem Vám bude rozdáván krátký hodnotící formulář, který bychom rádi dostali zpět na konci bloku nebo na bloku příštím. Bude sloužit zejména pro naši zpětnou vazbu (hodnocení kurzů).

Aktuálně

V současné době probíhá dopracování výukových materiálů - GISáci již mají připravené počítače i GPS.

Tento Bulletin i další informace najdete na:

<http://envirogis.fpe.zcu.cz/informace.html>

Na první a druhý blok Enviro (Pšenička, Mentlík) si přineste pastelky nebo jiné pomůcky pro jednoduché kreslení, děkujeme.

Těšíme se na Vás!